

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
5.Bf.284/2019/8. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2020. február 21. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

V É G Z É S T:

Az emberölés bűntettének kísérlete miatt a vádlott ellen indult büntető ügyben a Budapest Környéki Törvényszék 2019. szeptember 18. napján kihirdetett 11.B.28/2019/19. számú ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú eljárás során a kirendelt védő díjával 20.525 (húszezer-ötszázhuszonöt) forint bűnügyi költség merült fel, melyet az állam visel.

A végzés ellen további fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S

- [1] A Budapest Környéki Törvényszék 2019. szeptember 18. napján kihirdetett 11.B.28/2019/19. számú ítéletével a vádlottat az ellene emberölés bűntette kísérlete [Btk. 160. § (1) bekezdés] miatt emelt vád alól felmentette, egyúttal elrendelte kényszergyógykezelését. Rendelkezett még a bűnjelekről és megállapította, hogy az eljárás során felmerült bűnügyi költséget az állam viseli.
- [2] Az ítélet ellen a terhelt és védője a kényszergyógykezelés elrendelését sérelmezve jelentett be fellebbezést.
- [3] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.810/2019/5. számú átiratában az elsőfokú ítélet megváltoztatására, a lefoglalás megszüntetésére és a terheltnek történő kiadásra vonatkozó rendelkezés egyidejű mellőzésével a STIHL MS 170 típusú láncfűrész elkobzására, egyebekben az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.
- [4] Az átirat utalt a fellebbezések kényszergyógykezelés elrendelésének szükségességét vitató tartalma miatt a felülbírálat korlátozottságára, arra, hogy a tényállás megalapozottsága emiatt nem vizsgálható. Hivatkozott még az eljárási szabályok elsőfokú bíróság általi maradéktalan betartására. Okszerűnek találta vádlott Btk. 17. § (1) bekezdésében meghatározott kóros elmeállapot, mint büntethetőséget kizáró okból történő felmentését.
- [5] Rámutatott a szakértői vélemények releváns tartalmára, s arra, hogy a kényszergyógykezelés elrendelésének valamennyi Btk. 78. § (1) bekezdésében rögzített feltétele fennáll, ezért az intézkedés mellőzésére nem látott lehetőséget.
- [6] Ugyanakkor kitért arra, hogy a törvényszék tévesen rendelkezett az elkövetés eszközéül használt láncfűrész lefoglalásának megszüntetéséről és vádlottnak történő kiadásáról, mert azt a Btk. 72. § (1) bekezdés a) pontja értelmében el kellett volna kobozni.

- [7] Ezen egyszerűsített felülvizsgálat körébe tartozó téves döntés azonban, az átirat szerint, a korlátozott felülbírálat ellenére a Be. 590. § (7) bekezdése alapján orvosolható, az elkobzás a másodfokú eljárásban is elrendelhető.
- [8] A védő 2020. február 19. napján benyújtott beadványában a fellebbezését továbbra is az elsőfokú tárgyaláson elmondottaknak megfelelően, arra tekintettel tartotta fenn, hogy ügyfele már egészségesnek érzi magát, s emiatt a kényszergyógykezelés elrendelése a továbbiakban már nem indokolt.
- [9] A nyilvános ülésen a védő ennek megfelelően terjesztette elő perbeszédét. Hangsúlyozta, hogy a terhelt elmondása szerint állapotában kedvező irányú változás következett be, melyet személyes konzultációik során maga is észlelt. S a másodfokú bíróságnak kell állást foglalni abban a kérdésben, hogy ezen változások okán az elmeállapottal összefüggő bűnismétlés veszélye jelenleg is fennáll-e, s amennyiben az általa elmondottaknak helyt ad, úgy a kényszergyógykezelés intézkedés mellőzése szükséges.
- [10] A vádlott felszólalásában és utolsó szó jogán előadta, hogy megbánta a cselekményét, „hülyeséget csinált”, a gyógyszereit azóta rendszeresen szedi, beilleszkedett az intézet életébe, tanfolyamot végzett, dolgozni kezdett. Kiemelte még, hogy szeretne hazamenni a családjához, édesanyja hazavárja, s úgy érzi további kényszergyógykezelése már nem indokolt.
- [11] A vádlotti és védői fellebbezés nem vezetett eredményre.
- [12] Kétségtelen, hogy a vádlott és védője az ítélet rendelkezései közül kizárólag a kényszergyógykezelés elrendelését vitatta, miután azonban ezen intézkedés alkalmazását megalapozó tényeket a tényállás szükségszerűen tartalmazza, s úgyszintén azért is, mert a kényszergyógykezelés intézkedés esetében a Be. 583. § (3) bekezdés a) pontjának szövege nem értelmezhető, az elsőfokú ítélet Be. 590. § (3) bekezdése szerinti korlátozott felülbírálatára nem kerülhetett sor. A másodfokú bíróság ezért a vádlotti és védői fellebbezésekkel megtámadott elsőfokú ítéletet, a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján az azt megelőző bírósági eljárással együtt teljes terjedelmében felülbírált.
- [13] Ennek során megállapította, hogy a törvényszék a hatályos perrendi szabályokat betartva folytatta le a bizonyítási eljárást, a Be. 163. § (2) és (3) bekezdésben rögzített tényállás tisztázási kötelezettségének is maradéktalanul eleget tett.
- [14] A vádlott és tanúk figyelmeztetése szabályszerűen megtörtént, utóbbiak közül a tárgyaláson a Be. 171. §-a alapján mentességi jogával élő sértett és tanúl nyomozás során tett tanúvallomásának felolvasásakor is a Be. 176. § (4) bekezdésében írtaknak megfelelően járt el.
- [15] Az okiratokat, iratokat is tárgyalás anyagává tette, az igazságügyi orvos-, elmeorvos, pszichológus szakértői véleményeket hasonlóképpen ismertette. Egyúttal igen körültekintően járt el akkor is, mikor a vádlott védekezésére, a szakértői vélemény következtetéseivel kapcsolatos kifogásaira tekintettel a terhelt beszámítási képessége vonatkozásában elmeorvos szakértői véleményt készítő orvosszakértőket, továbbá a pszichológus szakértői vizsgálatát végző szakértőt - a Be. 529. § (1) és (2) bekezdésben foglalt rendelkezéseket betartva - a tárgyaláson is meghallgatta.

- [16] A szakértők tárgyaláson történő meghallgatása azért sem volt mellőzhető, mert a kényszergyógykezelés alkalmazásának azon feltételének, miszerint megalapozottan tartani kell attól, hogy az elkövető kóros elmeállapotával összefüggésben hasonló cselekményt fog elkövetni, az ítélet meghozatalakor is fenn kell állnia. Az utóbbit támasztja alá a BH 2001.352. számú eseti döntés, mely egyértelműen kifejti, miszerint nincs lehetőség a kényszergyógykezelés elrendelésére, ha az elkövető időközben meggyógyult, tünetmentessége kényszergyógykezelés (pszichiátriai kezelés) alkalmazását már nem teszi szükségessé.
- [17] Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a terhelt kóros elmeállapotának, beszámítási képességének megítélése, csakúgy mint a kényszergyógykezelés elmeállapotával összefüggő szükségességének vizsgálata orvosszakértői és nem pszichológus szakértői kompetenciába tartozik, ezért szakértői pszichológus szakértő erre történt nyilatkozatát indokolatlan volt.
- [18] Felhívja az ítéletábra a figyelmet arra is, hogy a Be. 549. § (4) bekezdéséből illetőleg a Be. 551. § (1) bekezdésében írtakból kitűnően a rendelkező rész kézbesítésére még a jogorvoslati nyilatkozatok megtételét megelőzően kell, hogy sor kerüljön.
- [19] Ugyancsak szükséges hangsúlyozni azt, hogy a tanúk kihallgatásának elején a személyi adatok zártan kezelésének jogára való figyelmeztetés megtörténtének (Be. 99.§), a tanúk e körben releváns nyilatkozatának jegyzőkönyvben történő rögzítése a Be. 445. § (2) bekezdés a) pontja értelmében nem lett volna mellőzhető. Ez azért is jelentőséggel bír, mert a nyomozás során személyi adatainak zártan kezelését kérő I. számú tanú a 19. számú tárgyalási jegyzőkönyvben névvel és egyéb személyi adatokkal szerepel, jóllehet a Be. 99. § (7) bekezdés c) pontja szerint a zárt adatkezelést, egyes adatok vonatkozásában is, csak az egyéb érdekelt (tanú) beleegyezésével szüntethető meg, márpedig ilyen nyilatkozatot a jegyzőkönyv nem tartalmaz.
- [20] Az elsőfokú ítélet a Be. 258. § (3) bekezdés b) pontja szerinti részében helytállóan jelölte meg a vádlott korábbi büntetéseit, az a körben feltüntetett adatok viszont helyesbítésre, kiegészítésre szorulnak:
- [21] A Dunakeszi Járásbíróság 2017. október 2. napján kelt és jogerős 5.B.40/2017/39. számú ítéletével pontosan testi sértés büntette, garázdaság büntette, lopás büntette, 2 rendbeli rongálás vétsége és testi sértés vétsége miatt ítélte 1 év 2 hónap börtön fokozatú szabadságvesztésre és 2 év közügyektől eltiltásra, melyből 2017. október 27. napjával bocsátották feltételes szabadságra, a feltételes szabadság 2018. október 26. napján járt volna le, melynek eredményes eltelte esetén a szabadságvesztés számított utolsó napja 2018. január 3.
- [22] A Dunakeszi Járásbíróság 25.B.184/2015/47. számú ítéletével elbírált társtettesként elkövetett garázdaság büntetettének elkövetési ideje 2014. december 21.
- [23] A másodfokú bíróság a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az iratok tartalma alapján az elsőfokú bíróság által megállapított, egyéb tekintetben hiánytalan és pontos tényállást annyiban módosítja, hogy a vádlott elmeállapotával, beszámítási képességével kapcsolatban a személyi körülmények körében tett megállapításokat a tényállásba átemeli és azokat kiegészíti azzal, hogy a terhelt kóros elmeállapota miatt képtelen volt a terhére rótt cselekmény következményének felismerésére illetőleg a felismerésnek megfelelő cselekvésre, illetve hogy elmeállapotával összefüggésben tartani kell attól, hogy újabb személy elleni erőszakos vagy közveszélyt okozó cselekményt fog elkövetni, pszichiátriai kezelése szükséges.

- [24] A fentiek szerint kiegészített tényállás már mindenben hiánytalan és pontos, az a vádlott tárgyaláson tett beismerő vallomása és az azt alátámasztó tanúvallomások és okirati bizonyítékok, szakértői vélemények adatain alapul, mentes a Be. 592. § (1) és (2) bekezdésében írt hibáktól, így a Be. 593. § (3) bekezdése értelmében a másodfokú eljárásban is irányadó volt.
- [25] Figyelemmel a vádlott tárgyaláson módosított vallomására, s arra, hogy az abban foglaltak az egyéb rendelkezésre álló bizonyítékokkal (sértett, I. számú, tanú2, tanú1 vallomásaival, helyszíni szemle jegyzőkönyv, internetes bejegyzések, sértettől készült orvosi iratok, orvosszakértői vélemény adataival) a történeti tények tekintetében teljesen összhangban álltak, az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének eleget tett, amikor pusztán a vádlott elmeállapotával, az azzal összefüggő bűnismétlés reális lehetőségével kapcsolatos bizonyítékokra, azok értékelésére tért ki részletesen, s e körben az indokolása mindenben helytálló volt.
- [26] Annak megítélése ugyanis, miszerint a terhelt elmeállapotával összefüggésben bűnismétléstől továbbra is tartani kell-e, olyan szakkérdés, melyben elmeorvos-szakértő vélemény beszerzése nélkül állást foglalni nem lehet.
- [27] Szakértő2 igazságügyi pszichiáter szakértő és szakértő3 igazságügyi orvosszakértő 2018. szeptember 23. napján a rendelkezésre álló iratok és a vádlott személyes vizsgálata alapján előterjesztett igazságügyi elmeorvos-szakértői véleménye, az Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézet 2019. május 28. napján kelt soros elmeorvosi lelet és véleménye illetőleg fenti szakértők 2019. szeptember 18. napján tartott tárgyaláson tett korábbi szakértői megállapításukat változtatás nélkül fenntartó nyilatkozata alapján pedig aggálytalan az elsőfokú bíróságnak a vádlott elmeállapottal összefüggésben a bűnismétlés veszélyére és a pszichiátriai kezelés szükségességére, mint a kényszergyógykezelés alkalmazása ezen feltételének fennállására, vont következtetése.
- [28] A terhelt és védőjének ezzel kapcsolatos első- és másodfokú eljárásban kifejtett személyes álláspontja közömbös. A vádlott minden ténybeli állapot nélküli állapotjavulásra vonatkozó kijelentései a másodfokú eljárásban - a kényszergyógykezelés felülvizsgálatát megelőző időpontban - további bizonyítás szükségességét sem vetették fel.
- [29] Az irányadó tényállásból az elsőfokú bíróság okszerűen állapította meg, hogy a vádlott elkövette a Btk. 160. § (1) bekezdésében meghatározott emberölés bűntette kísérletét, s a cselekmény minősítése is törvényes.
- [30] A 3/2013. Büntető jogegységi határozatban foglaltakra figyelemmel ugyanis az elkövetés eszköze, a támadott testtájéka, az elkövetési magatartás a sértett védekezése ellenére kitartó volta, a közben elhangzott kijelentések a másodfokú bíróság álláspontja szerint is megalapozzák a cselekménysor emberölés bűntette kísérletekénti értékelését.
- [31] Ugyanakkor a törvényszék a Btk. 15. § b) pontjában írt büntethetőséget kizáró okra alapítottnak, a Be. 566. § § (1) bekezdés d) pontja értelmében helytállóan rendelkezett a vádlott felmentéséről.
- [32] Az élet elleni cselekmény tárgyi súlyán, törvényi fenyegetettségén, a közeli hozzátartozó sérelmére elkövetésen túl főként a terhelt előéletéből is kitűnő társadalomra veszélyességére (az elkövetés időpontjában visszaeső volt, testi épség elleni cselekmény miatt kiszabott szabadságvesztésből engedélyezett feltételes szabadság hatálya és erőszakos jellegű bűncselekmény miatt kiszabott próbára bocsátás próbaideje alatt állt) tekintettel, a másodfokú bíróság is osztotta a törvényszék álláspontját a tekintetben, hogy büntethetősége esetén a vádlottal szemben egy évi szabadságvesztésnél súlyosabb büntetést kellene kiszabni.

- [33] Figyelemmel erre, valamint a fenti bűncselekmények közül az emberölés büntettének (kísérletének) a Btk. 459. § (1) bekezdés 26/c) pontja értelmében személy elleni erőszakos bűncselekményi jellegére, továbbá arra, hogy elmeállapota folytán a hasonló bűncselekmények elkövetésétől továbbra is tartani lehet, a vádlottal szemben a kényszergyógykezelés elrendelése törvényes volt, annak mellőzésére a másodfokú eljárásban nem kerülhetett sor.
- [34] A bűnjelre és bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezések törvényesek, az elsőfokú bíróság e rendelkezések jogszabályi alapját is pontosan jelölte meg.
- [35] Nem tévedett a törvényszék akkor sem, amikor az elkövetés eszközét a STIHL MS170 láncfűrész lefoglalást a Be. 320. § (1) bekezdés a) pontja alapján megszüntette és a Be. 321. § (1) bekezdése alapján azt a sértett (a vádlott testvére), mint tulajdonos részére rendelte kiadni, miután nevezett a 2019. szeptember 18.-i tárgyaláson kifejezetten nyilatkozott arról, hogy az eszköz a tulajdonát képezi és annak kiadását kérte, s a tulajdonjogára vonatkozó állítását a terhelt sem vitatta. Márpedig a Btk. 72. § (3) bekezdése akként fogalmaz, hogy az elkobzást nem lehet elrendelni, ha a dolog nem az elkövető tulajdona, feltéve hogy az elkövetésről, márpedig ez jelen ügyben sértett sértetti pozíciójából értelemszerűen következik, nem tudott.
- [36] Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Be. 599. § (1) bekezdése szerinti nyilvános ülésen az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [37] A másodfokú eljárásban a kirendelt védő díjával felmerült bűnügyi költség megállapítása a Be. 613. § (1) bekezdésén illetőleg - figyelemmel a nyilvános ülés egy órát meg nem haladó tartamára és arra, hogy a védő áfa alanyi adómentességéről is nyilatkozott - a pártfogó ügyvéd, az ügygondnok és a kirendelt védő részére megállapítható díjról szóló 32/2017. (XII. 27.) IM rendelet (továbbiakban R.) 1. § (1)-(3) bekezdésén, 2. § (1) bekezdés a) pontján, 7. § (1)-(3) bekezdésén, alapszik.
- [38] Ennek során a R. 7. § (3) bekezdése szerinti felkészülési díj megállapítására is sor került, annak szem előtt tartásával, hogy a nyomozás során és az előkészítő ülésen minösszesen 4.000 forint meghatározására és utalványozására került sor, a törvényszék a tárgyaláson a védői díj, s így a felkészülési díj ügynkénti legkisebb összegének megállapítását is elmulasztotta.
- [39] Felhívja az ítéltábla a törvényszéket, hogy a tárgyaláson a védő jelenléte okán felmerült díjról pótlólag, egyszerűsített felülvizsgálati eljárás keretében döntsön.
- [40] A másodfokú eljárásban felmerült fentiek szerinti bűnügyi költség állam általi viseléséről az ítéltábla a Be. 575. § (1) bekezdése értelmében határozott.

Budapest, 2020. február 21.

dr. Magócsi István s.k.
a tanács elnöke

dr. Raczkó Katalin s.k.
előadó bíró

dr. Borbás Virág Bernadett s.k.
bíró

A Budapest Környéki Törvényszék 11.B.28/2019/19. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 5.Bf.284/2019/8. számú végzése folytán 2020. február 21. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2020. február 21.

dr. Magócsi István s.k.
a tanács elnöke